

Can Bassa

Granollers

Ubicació

Comarca: Vallès Oriental
Lloc/Adreça: Camí de can Bassa, s/n (Palou)
Emplaçament Sector nord de Palou. Vora el camí Ral
Alçada: 121

Coordenades:

Latitud: 41.591335971193
Longitud: 2.2807527304689
UTM Est (X): 440054
UTM Nord (Y): 4604655

Classificació

Número de fitxa 08096 - 78
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Conjunt arquitectònic
Estil / època: Medieval Gòtic Modern Renaixement Contemporani
Segle XV-XX
Autoria de l'element: Desconeguda
Estat de conservació Bo
Protecció Legal
Tipus de protecció: BCIL
Observacions protecció: Pla Especial de Protecció del Patrimoni Arquitectònic i Arqueològic de Granollers. Núm. CR-1. Protecció de tipus V: Conjunts rurals. Catàleg de masies i cases rurals de sòl no urbanitzable (2012). Núm. 156
Data aprovació: dc., 15/10/2003 - 12:00
Número inventari IPA 29001
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Residencial
Titularitat Privada

Titular: 000111100DG40C0001DS
Fitxes associades:
Lledoner de can Bassa
Can Bassa
Església de Sant Julià de Palou
Autoria de la fitxa ARQUEOCIÈNCIA - J. M. Huélamo
Data de registre de la fitxa: dl., 01/10/2001 - 02:00
Autoria de la darrera revisió: Jordi Piñero Subirana
Data de la darrera revisió: dj., 01/02/2024 - 16:22

Descripció

Masia de dimensions mitjanes que ha conservat molt bé la tipologia constructiva tradicional, amb una torre i elements decoratius gòtic-renaixentistes. Es troba aïllada en un barri de cases de pagès disseminades a la zona nord de Palou, just al límit entre un polígon industrial i la zona rural que s'estén cap al sud.

Consta d'un cos residencial principal més diversos coberts al sud. L'edifici principal el formen dos cossos. El més antic és una torre de planta quadrangular que consta de planta baixa i tres pisos. Probablement està escapçada, i el coronament es resol per una imbricació perimetral corresponent a una probable coberta a quatre vessants, desmuntada i sobrealçada en part. Actualment té una coberta a un sol vessant, de teula àrab, amb una creu al seu damunt.

L'altre cos forma, juntament amb la torre, una edificació uniforme de planta rectangular, amb planta baixa, un pis i golfes. Aquest cos, però, és fruit de diferents fases, ja que la part nord-oest ha estat construïda o reformada recentment. Destaca la façana principal d'aquest conjunt, orientada vers llevant, que presenta elements decoratius força homogenis d'estil gòtic-renaixentista, probablement introduïts al segle XVI. Al centre hi ha un portal adovellat, amb una clau central que presenta un escut amb les barres catalanes i, a sota, una creu inscrita dins d'un cercle dibuixada a sanguina. Al primer pis hi ha ben alineats tres finestrals amb llinda d'arc conopial i traceries lobulades.

L'interior de la torre es conserva força bé, amb coberta de volta de canó a les diverses plantes. A la resta de la casa es conserva l'antiga distribució d'estances així com diversos i variats elements decoratius i estructurals.

De la resta d'edificacions auxiliars destaquen el celler, que conserva les botes de fusta amb cèrcols de ferro, el barri i altres edificis destinats a magatzems i estables. També conserva una era de terra piconada. Altres elements d'interès són un motor d'extracció d'aigua del pou, del segle XIX, un afilador de dalles i altres estris de treball agrícola, com una gramadora de cànem. A l'est del jardí es troba un lledó o lledoner molt antic que és el que hauria donat nom a la Mare de Déu del Lledó, originària de l'església que en època medieval i moderna hi havia al costat de la masia.

Observacions:

Cap a l'any 1940, a l'indret on hi havia hagut la capella, es va fer la troballa fortuïta d'unes tombes, probablement d'època romana. En obrir un forat gran per dipositar-hi la mesquita s'hi van localitzar dos o tres enterraments, un dels quals estava associat a una gerreta de parets fines. Els ossos foren portats al cementiri de Palou.

D'aquesta troballa en va donar notícia l'arqueòleg Josep Estrada el 24 de febrer de 1957. A l'actualitat no s'observen restes de la capella, tal com va poder constatar Josep Estrada l'any 1957 (Estrada, 1993; VILA, 2001).

Història

L'ocupació d'aquest indret, dins el terme de Palou, és molt antiga. A prop de la casa, es van trobar restes de tombes que podrien correspondre a època romana.. Cal dir que la cas es troba vora el camí Ral, que té el seu precedent en una via romana. En època medieval hi havia l'església de Santa Maria del Lledó, que ja apareix esmentada l'any 1082. Després les referències documentals són més escasses, fins al segle XVIII. El 1733 es diu que l'església estava edificada a casa de Jeroni Magarola (ORTEGA; TERRADES). En aquesta església s'hi venerava la Mare de Déu del Lledó, una imatge gòtica del segle XIII. Més tard es va traslladar a l'església parroquial de Sant Julià, on fins el 1936 encara es venerava la imatge original. Avui hi ha una reproducció (ORTEGA; TERRADES).

Pel que fa a la masia, la construcció actual podria ser en bona part del segle XVI, caracteritzada pels elements gòtic-renaixentistes. Ja hem dit que el 1733 els propietaris eren els Magarola. Segons García-Pey, el nom de la masia ve de la gran bassa que es bastí a la propietat potser a causa d'una època de forta secada, potser com a element necessari per enriuar el cànem, de cultiu molt habitual en aquesta zona (GARCIA-PEY, 1990).

L'antiga església en ruïnes fou enderrocada l'any 1898. Més endavant, el 1920, les runes foren utilitzades per construir dependències de l'adjunta casa de can Bassa. Els propietaris de la casa identifiquen aquesta capella amb vestigis que es trobaven en un porxo, uns 50 metres al sud de la casa. Però això és dubtós

El 1917 els propietaris eren una rica família de Manchester que es deia Geraudier. En aquest moment va entrar com a masover, procedent de Marata, Josep Llestanós i Oliver. L'heretat de can Bassa abastava una bona part del terme de Palou. Més endavant les terres foren dividides per tal de vendre-les a 16 famílies pageses de Palou, mentre que la propietat de la masia va quedar pels masovers.

A l'est del jardí es troba un lledó o lledoner molt antic que és el que hauria donat nom a la Mare de Déu del Lledó. Fa uns anys es va celebrar una diada d'agermanament entre Granollers i Castelló de la Plana, on es venera una altra Mare de Déu del Lledó. En aquest cas es tracta de la patrona de la població, i se li dediquen unes festes molt sonades. Granollers va obsequiar Castelló amb plançons d'aquest arbre de can Bassa, els quals foren plantats a la ciutat valenciana.

Bibliografia

CUSPINERA I FONT, Lluís et al. (2001). *Pla especial de protecció del Patrimoni Històric-Arquitectònic de Granollers*. Granollers. Document administratiu.

ESTRADA I GARRIGA, Josep (1993). *Granollers a l'antiguitat*, Granollers, Tarafa, Editora de Publicacions, S.L.

GARCIA-PEY, Enric (1990). "Recull onomàstic de Granollers: Motius, topònims, nomenclatura", a *Estudis de Granollers i del Vallès Oriental*, Núm. 3, Granollers, Ajuntament de Granollers.

ORTEGA RUIZ, Carme; TERRADES SANTACREU, Maria Encarna. "La Mare de Déu de Lledó (Granollers)", *Catalunya Romànica*, Fundació Enciclopèdia Catalana (versió internet).

PATRIMONI (1985). *Patrimoni Històric Arquitectònic*. Granollers: Caixa de Crèdit Granollers.

Enllaços d'interès:

[La Mare de Déu de Lledó \(Granollers\)](#)

